

---

# OBSAH

Úvod .....	10
<b>1. Definice agrese, její měření a etiologie .....</b>	<b>16</b>
1.1 Definice agrese .....	16
1.2 Měření agrese .....	17
1.2.1 <i>Posouzení agresivity a nepřátelství v průběhu času</i> .....	17
1.2.2 <i>Hodnocení jednotlivých příhod agrese</i> .....	18
1.3 Etiologie agresivity .....	19
1.3.1 <i>Mozkové obvody</i> .....	19
1.3.2 <i>Neurotransmitery a další neuromodulátory</i> .....	20
1.3.3 <i>Genetické faktory</i> .....	21
1.3.4 <i>Dopady vnějších faktorů</i> .....	24
1.3.5 <i>Shrnutí etiologie</i> .....	27
<i>Literatura</i> .....	28
<b>2. Agresivita v nemocnicích .....</b>	<b>36</b>
2.1 Prevalence agresivity v psychiatrických zařízeních .....	37
2.2 Koreláty a prediktory násilí u hospitalizovaných pacientů .....	39
2.2.1 <i>Demografické faktory a anamnéza</i> .....	39
2.2.2 <i>Klinické a právní postavení agresivního pacienta</i> .....	40
2.3 Měření rizika násilí .....	43
2.3.1 <i>Klinické hodnocení rizika</i> .....	43
2.3.2 <i>Matematická měření rizika agresivity</i> .....	43
2.4 Oběti agresivních pacientů .....	44
2.5 Personál a prostředí .....	45
2.6 Souhrn a závěr .....	45
<i>Literatura</i> .....	46
<b>3. Schizofrenie .....</b>	<b>52</b>
3.1 Akutní léčba agitovanosti a agresivity u schizofrenie .....	56

3.2	Dlouhodobá léčba agresivního chování u schizofrenie .....	60
3.2.1	<i>Nefarmakologická léčba</i> .....	60
3.2.2	<i>Farmakologická léčba</i> .....	61
3.3	Zneužívání návykových látek a neochota užívat léky .....	66
	<i>Závěr</i> .....	66
	<i>Literatura</i> .....	67
<b>4.</b>	<b>Bipolární afektivní porucha</b> .....	<b>78</b>
4.1	Studie bipolární afektivní poruchy .....	78
4.1.1	<i>Klinické studie</i> .....	78
4.1.2	<i>Epidemiologické studie</i> .....	79
4.2	Klinické aspekty agresivního chování u bipolární poruchy .....	79
4.3	Zvládání agresivity u bipolární afektivní poruchy .....	82
4.3.1	<i>Agresivita během manické epizody v kontextu akutní agitovanosti</i> .....	82
4.3.2	<i>Léčebné postupy při dlouhodobé agresivitě</i> .....	84
	<i>Závěr</i> .....	87
	<i>Literatura</i> .....	87
<b>5.</b>	<b>Agresivita u neuropsychiatrických (organických) poruch</b> .....	<b>95</b>
5.1	Demence .....	95
5.1.1	<i>Epidemiologie</i> .....	95
5.1.2	<i>Problémy s definováním, fenomenologií a hodnocením agresivity u demence</i> .....	96
5.1.3	<i>Prediktory a koreláty agrese u demence</i> .....	97
5.1.4	<i>Léčba</i> .....	97
	<i>Závěr</i> .....	101
5.2	Traumatické poškození mozku .....	101
5.2.1	<i>Epidemiologie</i> .....	101
5.2.2	<i>Patofyziologie</i> .....	103
5.2.3	<i>Léčba</i> .....	104
	<i>Závěr</i> .....	104
5.3	Epilepsie .....	104
	<i>Závěr</i> .....	106
	<i>Literatura</i> .....	106
<b>6.</b>	<b>Agrese u deprese</b> .....	<b>111</b>
6.1	Vztah mezi agresí a depresí .....	111
6.2	Vztah mezi hněvem, vztekem a hloubkou deprese .....	112

6.3	Deprese spojená se vztekem: odezva na léčbu .....	113
6.4	Záchvaty vzteku a deprese .....	113
6.4.1	<i>Prevalence</i> .....	113
6.4.2	<i>Epidemiologické studie</i> .....	114
6.4.3	<i>Rozšířená sebevražda a deprese</i> .....	115
6.4.4	<i>Klinické koreláty</i> .....	115
6.4.5	<i>Vztek jako subtyp deprese</i> .....	116
6.4.6	<i>Biologické studie</i> .....	116
6.4.7	<i>Odezva na léčbu</i> .....	117
	<i>Závěr</i> .....	117
	<i>Literatura</i> .....	118
<b>7.</b>	<b>Psychoaktivní látky a agresivita .....</b>	<b>121</b>
7.1	Alkohol .....	122
7.2	Psychostimulancia .....	123
7.3	Opiáty .....	124
7.4	Halucinogeny .....	124
7.5	Anabolické steroidy .....	124
7.6	Benzodiazepiny .....	125
7.7	Nikotin .....	126
7.8	Vztah mezi zneužíváním psychoaktivních látek a agresivitou u psychicky nemocných .....	126
	<i>Závěr</i> .....	127
	<i>Literatura</i> .....	128
<b>8.</b>	<b>Disociální porucha osobnosti .....</b>	<b>131</b>
8.1	Trestná činnost u disociálních osobností .....	132
8.1.1	<i>Násilná kriminalita u disociální poruchy osobnosti</i> .....	133
8.2	Biologie empatie, bezohlednosti a agresivity .....	134
8.2.1	<i>Neuronální spoje</i> .....	134
8.2.2	<i>Neuromediátory a hormony</i> .....	135
8.2.3	<i>Genetika</i> .....	136
8.3	Léčba, výsledky, terapeutický pesimismus: jedná se o „poškození mozku“? .....	137
8.3.1	<i>Kognitivně-behaviorální terapie</i> .....	138
8.3.2	<i>Multisystémová terapie</i> .....	138
8.3.3	<i>Jiné psychologické léčebné přístupy</i> .....	139
8.3.4	<i>Farmakologická léčba</i> .....	139

---

8.4	Prevence disociálního jednání: etické dilema .....	140
	<i>Závěr</i> .....	141
	<i>Literatura</i> .....	142
<b>9.</b>	<b>Hraniční porucha osobnosti</b> .....	<b>147</b>
9.1	Léčba agresivity u hraniční poruchy osobnosti .....	150
	9.1.1 <i>Farmakologické přístupy</i> .....	150
	9.1.2 <i>Psychoterapeutické přístupy</i> .....	151
	<i>Závěr</i> .....	153
	<i>Literatura</i> .....	154
<b>10.</b>	<b>Maligní narcismus</b> .....	<b>160</b>
10.1	Rysy maligního narcismu .....	160
10.2	Etiologické faktory .....	162
	10.2.1 <i>Biologické faktory</i> .....	163
	10.2.2 <i>Faktory prostředí, psychologické faktory</i> .....	164
	10.2.3 <i>Sociální a kulturní dynamika</i> .....	166
10.3	Maligní narcismus v psychiatrické péči .....	167
	10.3.1 <i>Léčba</i> .....	167
	<i>Závěr</i> .....	170
	<i>Literatura</i> .....	171
<b>11.</b>	<b>Posttraumatická stresová porucha (PTSD)</b> .....	<b>173</b>
11.1	Psychologické trauma jako základ rozvoje PTSD a možné příčiny agresivity .....	175
11.2	Biologické základy PTSD .....	177
	11.2.1 <i>Endokrinní faktory</i> .....	177
	11.2.2 <i>Neurochemické faktory</i> .....	179
	11.2.3 <i>Mozkové okruhy</i> .....	181
11.3	Základní neurobiologický model PTSD .....	181
11.4	Léčba PTSD .....	182
	<i>Závěr</i> .....	183
	<i>Literatura</i> .....	184
<b>12.</b>	<b>Poruchy chování</b> .....	<b>189</b>
12.1	Diagnóza poruchy chování .....	190
	12.1.1 <i>Diagnostická kritéria poruchy chování podle MKN-10 (2008)</i> ..	190
12.2	Prevalence .....	194

---

12.3	Etiopatogeneze .....	194
12.3.1	<i>Predisponující faktory</i> .....	194
12.3.2	<i>Provokující faktory a spouštěče</i> .....	196
12.3.3	<i>Udržovací faktory a rizikové faktory recidivy</i> .....	197
12.4	Průběh poruch chování .....	198
12.5	Diferenciální diagnostika a komorbidita .....	198
12.6	Léčba .....	199
12.6.1	<i>Farmakoterapie</i> .....	200
12.6.2	<i>Psychoterapeutické přístupy</i> .....	202
12.6.3	<i>Jiné postupy</i> .....	203
	<i>Závěr</i> .....	203
	<i>Literatura</i> .....	204
<b>13.</b>	<b>Psychofarmaka v léčbě agresivity a agitovanosti</b> .....	<b>209</b>
13.1	Benzodiazepinová anxiolytika .....	211
13.2	Klasická antipsychotika .....	212
13.2.1	<i>Incizivní klasické antipsychotikum – haloperidol</i> .....	212
13.2.2	<i>Sedativní klasická antipsychotika</i> .....	214
13.3	Atypická antipsychotika .....	214
13.3.1	<i>Ziprasidon</i> .....	215
13.3.2	<i>Olanzapin</i> .....	216
13.3.3	<i>Amisulprid</i> .....	217
13.3.4	<i>Aripiprazol</i> .....	218
13.3.5	<i>Quetiapin</i> .....	219
13.3.6	<i>Risperidon</i> .....	219
13.3.7	<i>Klozapin</i> .....	219
13.4	Beta-blokátory a stabilizátory nálady v léčbě přetrvávající agresivity .....	220
13.4.1	<i>Beta-blokátory</i> .....	220
13.4.2	<i>Stabilizátory nálady</i> .....	221
13.5	Jiné látky .....	225
	<i>Závěr</i> .....	227
	<i>Literatura</i> .....	227
<b>Závěr</b> .....	<b>234</b>	